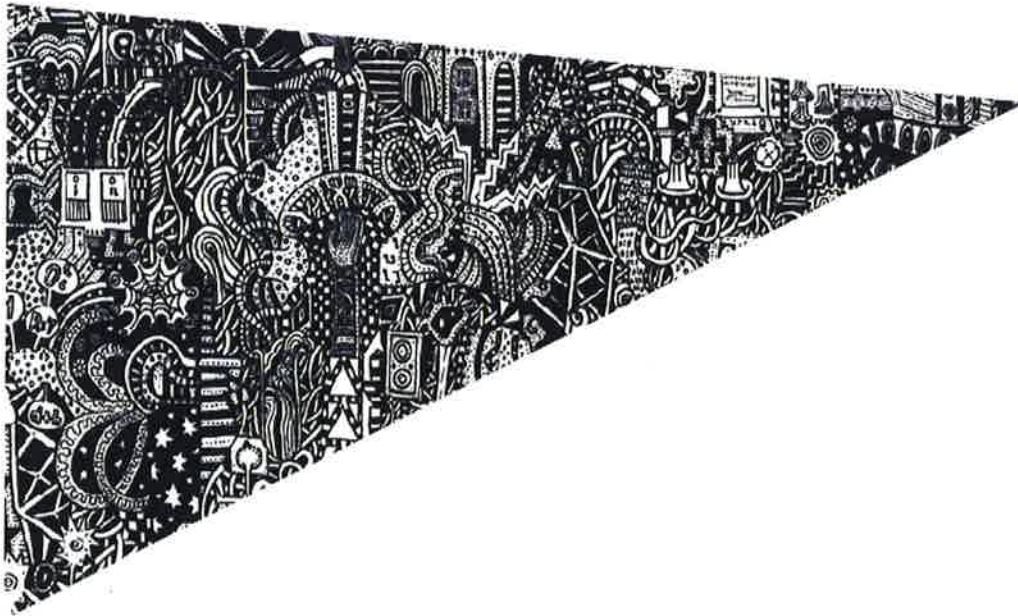

Stenungsunds kommun, kommunrevisionen

Granskning av bokslut 2016-12-31

Innehåll

1. Inledning	2
1.1. Måluppföljning.....	3
2. Kommentarer till resultaträkningen	6
3. Kommentarer till balansräkningen	6
3.1. Materiella anläggningstillgångar.....	6
3.2. Kundfordringar.....	6
3.3. Exploateringsområden.....	6
3.4. Avsättning för täckande av deponi.....	7
3.5. Avsättning för pensioner.....	7
3.6. Leverantörsskulder.....	7
3.7. Semesterlöneskulden.....	7
3.8. Fordran på Migrationsverket.....	8
4. Rapportering av utestående granskning per den löpande granskningen	8
4.1. Faktureringsprocessen.....	8
4.2. Årets aktiveringar och kostnader av förtroendekänslig karaktär.....	8
5. Upplýsningar i årsredovisningen	9
Bilaga 1	10

1. Inledning

Vi har granskat kommunens årsredovisnings resultat- och balansräkningar med nothänvisningar, kassaflödesanalyser, driftsredovisning och investeringsredovisning.

Revisionen har utförts enligt god revisionsred i kommunal verksamhet.

Kommunen följer inte Lag om kommunal redovisning kap 5 § 4, Pensionsutbetalningar. Kommunen redovisar 486,0 mnkr som avsättning i balansräkningen i stället för som en upplysning utanför balansräkningen. Kommunens redovisning av pensioner innebär också att årets resultat är 25,7 mnkr högre redovisat än om lagen följts. Eftersom felet är av betydande storlek bedömer vi att räkenskaperna inte ger en rättvisande bild.

Vår bedömning är att granskat material i övrigt överensstämmer med lagen om kommunal redovisning och god redovisningsred och att bokslutet och årsredovisningen i alla väsentliga delar är korrekt upprättat.

Efter utförd revision avseende räkenskapsåret 2016 lämnas härmed följande bokslutsrapport där de väsentligaste iakttagelserna för en bedömning av kommunens bokslut år 2016 kommenteras. I denna rapport sammanfattas våra mest väsentliga iakttagelser från granskningen i avvikelseform. Syftet med rapporten är att uppmärksamma förhållanden som bör åtgärdas samt att ge förslag till förbättringar. Baserat på de revisionsåtgärder som genomförts har inget framkommit som tyder på att det skulle föreligga väsentliga brister i kommunens interna kontroll. Observera att vår granskning av den interna kontrollen inte omfattat en fullständig genomgång i syfte att kartlägga alla tänkbara brister.

Rapporten har lästs av personalen på ekonomiavdelningen.

Granskningen har gjorts med utgångspunkt från det utkast till årsredovisning som erhöles den 3 mars 2017. I årsredovisningen redovisas ett resultat om 138 mnkr och ett eget kapital om 114,9 mnkr för kommunen. Motsvarande siffror för koncernen är 71,4 mnkr och 481 mnkr.

1.1. Måluppföljning

Från och med 2006 gäller för samtliga kommuner:

- att kommunfullmäktige skall fastställa mål för "god ekonomisk hushållning"
- att uppföljning av dessa mål skall göras i delårsrapport och årsredovisning
- att kommunens revisorer skall granska och bedöma måluppfyllelsen

Syftet med dessa krav är att politikerna med hjälp av målstyrning och måluppföljning skall styra kommunen mot ändamålsenlighet och effektivitet.

Mål för god ekonomisk hushållning omfattar både finansiella mål och verksamhetsmål. Det är endast av fullmäktige fastställda mål inom ramen för god ekonomisk hushållning som är obligatoriska att utvärdera och bedöma i delårsrapport och årsbokslut. Initialt är det kommunstyrelsen som i förvaltningsberättelsen skall utvärdera uppfyllelsen av de mål kommunfullmäktige fastställt. Därefter skall revisorerna på basis av kommunstyrelsens utvärdering samt sin egen granskning av delårsrapport och årsredovisning bedöma uppfyllelsen av de mål som kommunfullmäktige fastställt.

Kommunfullmäktige i Stenungsund har i budget 2016 och strategisk plan 2016-2018 fastställt fyra finansiella mål och 24 verksamhetsmål (så kallade inriktningsmål). I budgeten anges att god ekonomisk hushållning uppnås genom att samtliga finansiella mål och fyra utvalda verksamhetsmål till övervägande del är uppfyllda. Definitionen presenteras även i årsredovisningen 2016.

Enligt budget 2016 definieras god ekonomisk hushållning genom att de finansiella målen samt följande fyra inriktningsmål till övervägande del är uppfyllda.

1.1.1. Avstämning av balanskravet

Det lagstadgade balanskravet innebär att de löpande intäkterna ska täcka de löpande kostnaderna. Avstämning av balanskravet skall göras i delårsrapport och årsredovisning. Vid avstämning av balanskravet får realisationsvinster inte medräknas.

Avstämning mot balanskravet:

Mkr	2016
Årets resultat enligt resultaträkningen	138,0
Justering för realisationsvinster	-
Pensionsförpliktelser före 1998	- 25,7
Positivt balansresultat	112,3

Kommunen uppfyller därmed balanskravet.

1.1.2. Finansiella mål

I budget 2016 har kommunfullmäktige antagit fyra finansiella mål. De redovisas nedan tillsammans med måluppfyllelsen enligt årsredovisning 2016.

Nettokostnadsandelen, inklusive finansnetto och hela pensionsskuldens förändring, ska inte överstiga 98 % i genomsnitt över rullande femårsperioder.

Nettokostnadsandelen för 2016 uppgår till 90,2 %. Sett över den senaste femårsperioden så uppgår nettokostnadsandelen till 96,0 %. Målet bedöms därmed uppfyllt.

- *Självfinansieringsgraden av investeringarna, i skattefinansierad verksamhet, ska uppgå till minst 70 % sett över rullande femårsperioder.*

Självfinansieringsgraden för 2016 uppgår till 148,1 %. Sett över den senaste femårsperioden så uppgår självfinansieringsgraden till 81,2 %. Målet bedöms därmed uppfyllt.

- *Soliditet ska förbättras eller hållas oförändrad.*

Soliditeten uppgår till 6,6 % vid årets slut. Vid bokslutet 2015 uppgick den till -1,5 %. Målet bedöms därmed uppfyllt.

- *Kommunens skattesats ska vara oförändrad under mandatperioden.*

Kommunens skattesats har inte förändrats. Målet bedöms därmed uppfyllt

Sammanlagt gör kommunstyrelsen i årsredovisningen bedömningen att samtliga 4 finansiella mål har uppfyllts.

1.1.3. Verksamhetsmässiga mål

I årsredovisningen 2016 redovisas en sammanställning av måluppfyllelsen för samtliga inriktningsmål. Kommunfullmäktige antog 24 inriktningsmål i budget 2016. Av dessa har 14 mål uppfyllts vilket motsvarar knappt 60 %. Två mål har delvis uppfyllts. För fem mål har resultatet inte uppfyllts och tre mål är inte mätbara

Årsredovisningens måluppfyllelse omfattar de fyra utvalda verksamhetsmålen med koppling till god ekonomisk hushållning. De redovisas nedan tillsammans med måluppfyllelse enligt årsredovisning 2016.

- *Fler ungdomar ska fullfölja sin gymnasieutbildning*

Under 2016 har färre av kommunens gymnasieelever fullföljt sin gymnasieutbildning. Under 2015 fullföljde 81 % av eleverna sin gymnasieutbildning på fyra år (studentexamen eller studiebevis). 2016 var motsvarande siffra 74 %. Andelen elever med studentexamen ökade under samma period från 71 % till 74 %. Målet bedöms ej uppfyllt.

- *Bostadsbeståndet ska öka med 140 bostäder per år över en femårsperiod*

Under 2016 färdigställdes 113 bostäder. Flera bostäder planeras och kommande två år förväntas ett större antal bostäder kunna byggas på bland annat Stenunge Strand, Stenungstorg, Kvarnängen, Ucklum, Nyborgsvägen och Getskår. Målet bedöms uppfyllt.

- *Energiförbrukning för kommunens befintliga byggnader ska minska*

Inriktningsmålet ska vara uppfyllt senast 2020. Nyckeltalet för elförbrukning har minskat med 2,5 kWh/m² och fjärrvärmeförbrukningen har minskat med 2,3 kWh/m² 2016, från 217 kWh/m² 2015 till 212,2 kWh/m² 2016. Översyn av belysning och vattenbesparing sker kontinuerligt. Två nya ventilationsaggregat har driftsatts i kommunhuset. När det gäller uppvärmningssystem sker när så är möjligt konvertering från direktverkande el till fjärrvärme/bergvärme. Målet bedöms uppfyllt.

- *Stenungsunds vatten och avlopp ska bli mer hållbart*

Målet var att sänka utläckaget till 28 %. Utläcke definieras som skillnaden mellan producerat respektive försålt dricksvatten. Beräkning av utläckage av producerat dricksvatten sker årligen. Faktiskt utläckage för 2016 var 26 %. Arbetet med att ta fram en komplett VA-plan är påbörjat. Målet bedöms uppfyllt.

Med hänvisning till att samtliga finansiella mål bedömdes som uppfyllda och tre av fyra inriktningsmål med koppling till god ekonomisk hushållning bedömdes uppfyllda konstaterar kommunstyrelsen i årsredovisningen att Stenungsunds kommun bedriver en verksamhet med god ekonomisk hushållning.

1.1.4. Bedömning av måluppfyllelse

Vi har översiktligt, enligt kommunallagen 9 a §, granskat om resultatet är förenligt med fullmäktiges beslut om mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Vi bedömer att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

Redovisningen av målen är överskådlig och ger en bild av den samlade måluppfyllelsen. Vi kan konstatera att kommunen har minskat verksamhetsmålen kopplat till god ekonomisk hushållning från 23 stycken föregående år till fyra stycken i år. Vi noterar att det är otydligt på vilka grunder målet om bostadsbyggandet bedöms som uppfyllt.

Vi bedömer, utifrån avrapporteringen i årsredovisningen, att resultatet i allt väsentligt är förenligt med de mål som fullmäktige fastställt. Vi delar kommunstyrelsens bedömning att god ekonomisk hushållning uppnåtts.

2. Kommentarer till resultaträkningen

Resultaträkningen har granskats utifrån vår genomgång av väsentliga rutiner, kontoanalyser, verifikationsgranskning samt jämförelse mot utfall föregående år och budget.

Kommunen redovisar ett resultat för år 2016 om 138 mnkr, vilket är 110,2 mnkr högre än budget. Avvikelsen mot budget förklaras till väsentlig del av ett från Stenungsundshem AB återbetalat villkorat aktieägartillskott om 95 mnkr. I årsredovisningen återfinns kommunens resultatanalys.

3. Kommentarer till balansräkningen

3.1. Materiella anläggningstillgångar

Vi har stickprovsvis granskat aktiveringar under året. Vi har även stickprovsgranskat pågående projekt.

Sedan räkenskapsåret 2014 gäller rekommendationen RKR 11.4 Materiella anläggningstillgångar. Enligt rekommendationen ska komponentavskrivning tillämpas när olika komponenter i en anläggningstillgång har väsentligt olika nyttjandeperioder. Kommunen har i bokslutet 2016 inte tillämpat komponentavskrivning. Avsteget upplyses om i årsredovisningen bland redovisningsprinciper, men ingen uppgift i årsredovisningen har lämnats avseende status på arbetet eller när implementering väntas ske. Enligt uppgift från kommunen kommer komponentavskrivning tillämpas för större investeringar fr.o.m. 2017.

3.2. Kundfordringar

Kommunens hantering av osäkra kundfordringar har övergått till samverkansbolaget SOLTAK. Formell verksamhetsövergång skedde 1 januari 2016. Tidigare har kommunen betraktat kundfordringar äldre än ett år som osäkra. Ny rutin innebär att kundfordringar äldre än tre månader sätts av som osäker fordran. Reserveringen har gjorts centralt under finansverksamheten och belastar resultatet med 3,4 mnkr.

Kundfordringar uppgår i kommunen per balansdagen till 29,6 mnkr, vilket är 17,2 mnkr (139 %) högre mot årsbokslutet 2015. Kommunen har själv analyserat posten och noterat att intäkterna är ca 12 mnkr högre i november 2016 mot samma period 2015. Detta bedöms i allt väsentligt förklara ökning i posten kundfordringar per balansdagen.

Vi har inte kunnat erhålla en kundreskontra i Excel efter byte av ekonomisystem. Vi rekommenderar kommunen att undersöka möjligheterna att få ut en kundreskontra i Excel.

3.3. Exploateringsområden

Exploateringsområden uppgår till ca 56,9 mnkr i årsbokslutet. Kommunens bedömning är att inget nedskrivningsbehov föreligger för dessa områden. Vi noterar att köpeskilling om 2,1 mnkr felaktigt bokats negativt mot tomtmark för försäljning, istället för skuld. Detta leder till att exploateringsfastigheter bör uppgå till uppgå till 59 mnkr samtidigt som skulder bör ökas om 2,1 mnkr.

Kommunen följer RKR 18 i allt väsentligt vid redovisning av exploatering.

3.4. Avsättning för täckande av deponi

En ursprunglig avsättning om 4 mnkr gjordes år 2009 för att möta framtida kostnader för de avslutade deponierna Rinnela och Stripplekärr. Kostnaderna avser provtagning och analys samt omhändertagande av lakvatten.

Vi har tidigare rekommenderat kommunen att göra en ny beräkning för täckande av deponi för att säkerställa att samtliga framtida kostnader ryms inom avsatt belopp. Vi rapporterade per delårsbokslutet att kommunen per 2016-08-31 gjort en beräkning som föranlett en ytterligare avsättning om ca 2,1 mnkr. Vidare har 0,3 mnkr tagits i anspråk under året. Avsättningen för deponi uppgår till 4,5 mnkr per årsbokslutet.

3.5. Avsättning för pensioner

Pensionskulden ska enligt den kommunala redovisningslagen redovisas enligt den så kallade blandmodellen, vilket innebär att endast pensioner intjänade från 1998 ska skuldföras. Tidigare intjänade pensioner ska tas upp som ansvarsförbindelse och inte skuldredovisas i balansräkningen. Från och med 2011 redovisar kommunen hela pensionsförpliktelsen i balansräkningen. Denna hantering är därmed inte i linje med den kommunala redovisningslagen. Eftersom felen är av betydande storlek bedömer vi att räkenskaperna inte ger en rättvisande bild.

Kommunen är inte ensam om att avvika från lagen när det gäller redovisningen av pensioner. En jämförelse med andra kommuner i västra Sverige visar att flera kommuner väljer fullfonderingsmodellen, vilken innebär att hela ansvarsförbindelsen redovisas som en skuld i balansräkningen och att förändringen av skulden påverkar resultatet.

3.6. Leverantörsskulder

Vi har tidigare år noterat att det finns en differens i avstämningen mellan huvudbok och leverantörsreskontra. Kommunen har från och med 1 november 2016 gått över till det nya ekonomisystemet Agresso och ingen differens mellan huvudbok och leverantörsreskontra föreligger per årsbokslutet.

Kommunens leverantörsreskontragrupp har formellt flyttats till samverkansbolaget SOLTAK och de har inte haft möjlighet att presentera en levreskontra i Excel till oss. Vi rekommenderar kommunen att undersöka möjligheter att ta ut en leverantörsreskontra i Excel.

3.7. Semesterlöneskulden

Kommunens löneadministration sköts från samverkansbolaget SOLTAK AB. Övergång till nytt HR/personalsystem, Personec, skedde 1 oktober 2016.

Kommunen semesterlöneskuld uppgår per balansdagen till 68,3 mnkr, vilket är 14,5 mnkr (27 %) högre mot årsbokslutet 2015. Kommunen har själv noterat den stora förändringen och därför valt att genomföra kompletterande stickprov på semesterlöneskulden. Kommunen

kom utifrån sin granskning fram till en snittökning med 3 semesterdagar per anställd, vilket kommunen bedömer som rimligt. Kommunens personalkostnader har ökat med 12 % under året, vilket också borde innebära en högre nivå på semesterlöneskulden. Trots detta bedömer vi att det finns en osäkerhet i semesterlöneskulden per balansdagen och att posten kan vara något för högt upptagen. Vi rekommenderar kommunen att följa posten noga under 2017 för att säkerställa rimligheten i den.

3.8. Fordran på Migrationsverket

Kommunen har i årsbokslutet en fordran på Migrationsverket om ca 35,0 mnkr. Kommunen har i samband med bokslutsarbetet gått igenom återsökta kostnader för att säkerställa att fordran inte är för högt upptagen. Som stöd för sina antaganden har tidigare historik över återbetalning använts. Kommunen bedömer i dagsläget fordran på Migrationsverket som säker.

4. Rapportering av utestående granskning per den löpande granskningen

4.1. Faktureringsprocessen

Kommunens faktureringsfunktion har påverkats av samverkansbolaget SOLTAK, se punkt 3.2.

Vi har noterat att det finns ett antal medarbetare som hanterar systemet Future. Medarbetarna har full behörighet och kan registrera alla förändringar utan att detta behöver godkännas av överordnad. Vi rekommenderar att logglista över förändringar i grunddata tas ut och granskas regelbundet.

Det finns ingen beskrivning av hur rutinen för fakturering fungerar. Vi rekommenderar att en samlad, övergripande, rutinbeskrivning upprättas för kommunen där kontroller ställs upp och ansvar beskrivs samt fastställs. Det bör även framgå hur kontrollerna ska dokumenteras.

4.2. Årets aktiveringar och kostnader av förtroendekänslig karaktär

Vi har stickprovsgranskat årets aktiveringar samt kostnader av förtroendekänslig karaktär utan att identifierat några väsentliga fel.

5. Upplysningar i årsredovisningen

I samband med vår granskning av årsredovisningen har vissa noteringar gjorts där upplysningar som krävs enligt lag eller rekommendation inte lämnats. Se bilaga 1 för en förteckning över noteringarna.

Göteborg den 3 april 2017

Hans Gavin
Auktoriserad revisor
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Ernst & Young AB

Ulrika Berling
Auktoriserad revisor
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Ernst & Young AB

Bilaga 1

Följande noteringar avseende årsredovisningen har gjorts:

- Principer för värdering av tillgångar, avsättningar och skulder anges inte (LKR 6:12)
- Kompletterande information om antalet visstidsförordnanden och särskilda villkor som avviker från vad som är normalt och som kan leda till betydande ekonomiska konsekvenser saknas i not (RKR 2.1)
- Upplysning lämnas inte för varje slag av materiell anläggningstillgång avseende (RKR 11.2):
 - Redovisningsprincip som tillämpats vid beräkning av kostnader för återställande av den plats där en materiell anläggningstillgång varit installerad eller uppförd

Hänvisningarna ovan i parentes är till Lagen om kommunal redovisning (LKR) samt rekommendationer från Rådet från kommunal redovisning (RKR).